

38. Vektorová algebra

Teoretická část

- Pojmy: vektor, umístění vektoru, velikost vektoru, lineární kombinace vektorů, lineárně závislé vektory.
- Operace s vektory: sčítání a odčítání vektorů, násobení reálným číslem, skalární součin vektorů, vektorový součin vektorů.
- Užití skalárního a vektorového součinu, smíšený součin vektorů.

Praktická část

Základní poznatky

1. Je dána krychle $ABCDEFGH$ a střed S její stěny $ADHE$. Platí: $\vec{u} = B - A$, $\vec{v} = D - A$, $\vec{t} = E - A$. Pomocí těchto vektorů vyjádřete vektor $\vec{s} = S - C$

a) skládáním vektorů

b) souřadnicovou metodou.

$$\left[\vec{s} = \frac{\vec{t}}{2} - \vec{u} - \frac{\vec{v}}{2} \right]$$

2. Znázorněte umístění vektoru $\vec{c} = 2\vec{a} + \frac{3}{2}\vec{b}$, jestliže $\vec{a} = \overrightarrow{AB}$, $\vec{b} = \overrightarrow{AC}$, kde $ABCD$ je čtverec.

3. (Státní maturita květen 2017)

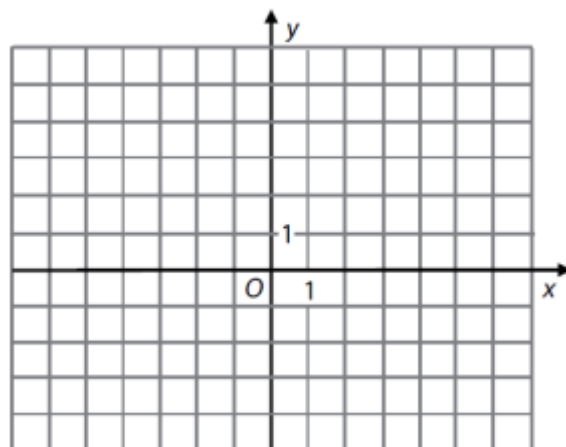
Ve čtverci $ABCD$ platí: $A[-1; 1]$, $\overrightarrow{AC} = (6; 4)$.

a) V kartézské soustavě souřadnic sestrojte čtverec $ABCD$.

b) Zapište souřadnice středu S čtverce $ABCD$.

c) Vypočtěte velikost vektoru $\overrightarrow{AB}$.

$$\left[[2; 3], \sqrt{26} \right]$$

4. Určete vektor $\vec{u}$ kolmý k vektoru $\vec{v} = (3; 4)$ o velikosti 15.

$$\left[(12; -9), (-12; 9) \right]$$

Typové příklady standardní náročnosti

5. Zjistěte, zda je vektor $\vec{u}$ lineární kombinací vektorů $\vec{a}$ a $\vec{b}$:

a) $\vec{u} = (-2; 4; -6)$, $\vec{a} = (1; 3; -2)$, $\vec{b} = (2; 1; 1)$

$$\left[\text{Ano, } \vec{u} = 2\vec{a} - 2\vec{b} \right]$$

b) $\vec{u} = (1; 1; 2)$, $\vec{a} = (-1; 0; 1)$, $\vec{b} = (2; 2; 3)$

$$\left[\text{Ne} \right]$$

6. Užitím lineárních kombinací vektorů určete, zda leží body:
- a) $A[1; 2]$, $B[-1; 3]$, $C[5; 0]$ na stejné přímce [Ano]
 b) $A[1; 2; -1]$, $B[3; 0; 1]$, $C[2; -1; 2]$, $D[5; -6; 7]$ ve stejné rovině [Ano]
7. Jsou dány vektory $\vec{a} = (1; 3; 5)$, $\vec{b} = (-2; 0; 4)$. Určete:
- a) souřadnice vektoru $\vec{c} = -\vec{a} + \vec{b}$
 b) souřadnice vektoru $\vec{d} = 2\vec{a} + 3\vec{b}$
 c) velikost vektorů $\vec{a}$ a $\vec{b}$
 d) $\vec{a} \cdot \vec{b}$ [18]
 e) $\vec{a} \times \vec{b}$ [(12; -16; 6)]
 f) $\varphi(\vec{a}, \vec{b})$ [47°08']
8. Je dán trojúhelník RST : $R[4; 1; 0]$, $S[4; -2; -3]$, $T[1; -2; 0]$. Vypočtete
- a) obvod, [9√2]
 b) vnitřní úhly, [60°]
 c) obsah RST . [$\frac{9}{2}\sqrt{3}$]
9. Je dán rovnoběžnostěn $ABCD A' B' C' D'$: $A[2; 1; 2]$, $B[4; 2; 3]$, $D[1; 5; 2]$, $A' [0; 1; 6]$.
 Určete
- a) souřadnice zbývajících vrcholů,
 b) obsah dolní podstavy,
 c) objem rovnoběžnostěnu [C[3; 6; 3], 7√2; 44]

Rozšiřující cvičení

10. Určete souřadnice těžiště trojúhelníku MNQ : $M[1; 3]$, $N[0; 4]$, $Q[-1; 4]$.
 O správnosti výpočtu se přesvědčte graficky. $[0; \frac{11}{3}]$, funguje ar. průměr souřadnic b. A, B, C.